

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

**Кафедра методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного
мистецтва та дизайну**

**СИЛАБУС
ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА**

«Живопис»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітня програма Середня освіта «Образотворче мистецтво»
Спеціальність 014 «Середня освіта»
Спеціалізація: 014.12 «Образотворче мистецтво»
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1
від «4» вересня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023 р.

1. Загальна інформація	
Назва освітнього компонента	Живопис
Викладач (-і)	Дяків Марія Володимирівна
Контактний телефон Викладача	+38 0679586553
Е-mail викладача	maria.dyakiv@pnu.edu.ua
Формат освітнього компонента	офлайн/онлайн
Обсяг освітнього компонента	3 кредити ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Четвер, 15.00-16.00
2. Анотація до освітнього компонента	
Курс вивчення «Живопису» важливий в системі навчання художника-педагога, що розширює і доповнює знання та практичні навички в галузі образотворчого мистецтва. Складовими компонентами живопису є кольорові та світлотіньові характеристики зображення. Студенти вивчають світосприймання оточуючої дійсності, через кольорову подачу об'єму, перспективу предметного кольору, композицію локальних кольорів. Практичні завдання направлені на роботу з постановками в аудиторії. Студенту пропонуються варіанти вивчення кольорового зображення різнотекстурних та різнофактурних кольорових поверхонь, а також виявлення тональності ахроматичних гіпсових форм. Завдання у програмі укладені за принципом “від простого до складного”, зі збільшенням, як формату зображення, так і діапазону живописних матеріалів, рекомендовано тип освітлення та живописне тло до завдань, також пропонується список рекомендованої літератури.	
3. Мета та цілі освітнього компонента	
Метою курсу є вивчення кольорової форми предмету, співвідношень кольорових відтінків, гармонії кольору, явищ кольорового і тонового контрасту, зміни кольору залежно від зміни освітлення, відтворення характерних особливостей предмету, лаконічності та виразності пластичних особливостей моделі, розвиток художньої спостережливості, зорової пам'яті, образного мислення, творчої уяви тощо. Цілі освітнього компоненту: практичне оволодіння студентами живописних технік та колористикою – мовою образотворчого мистецтва. Відповідно до вимог освітньої програми студенти повинні: знати: - розвиток українського станкового живопису; - розглядати на професійному рівні теорію малярства і практичний досвід набутий світовим малярством; - історію та етапи розвитку світового живопису; - поетапне виконання живописних робіт в практичних умовах; - поняття і природу малярства; - теоретичні відомості про природу кольору, знати його властивості, розрізняти поняття: ахроматичного та хроматичного кольору, контрасту, нюансу, теплоти і холодності кольорів; - асоціативну відповідність кольору і форми; - співвідношення кольорових відтінків, гармонії кольору, явищ кольорового і тонового контрасту, зміни кольору залежно від зміни освітлення, відтворення характерних особливостей предмету, лаконічності та виразності пластичних особливостей моделі; вміти:	

- розрізняти види малярства: станкове і монументальне; техніки і матеріали в станковому малярстві; техніки і матеріали в монументальному малярстві; жанри в станковому малярстві;
- застосовувати здобуті навички при виконання практичних завдань;
- володіти засобами художньої виразності;
- оволодіти технікою акварелі та застосовувати здобуті навички на практиці; виконувати постановки різними техніками акварельного живопису орієнтуючись на творчість українських та зарубіжних художників;
- гармонійно використовувати кольорові співвідношення, виявляти пластичні та світлотіньові особливості природи;
- виявляти повітряно-просторову перспективу.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності.

ЗК2. Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності.

Фахові компетентності, спільні для всіх предметних спеціальностей (ФК).

ФК1. Здатність застосовувати систематизовані наукові знання в професійній діяльності відповідно до предметної спеціальності.

ФК3. Здатність виявляти й окреслювати мету та завдання педагогічної діяльності, здійснювати проектування процесів навчання й виховання учнів з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей, освітніх потреб і можливостей; добирати та застосовувати ефективні методики й технології навчання, виховання й розвитку учнів.

ФК4. Здатність формувати та розвивати в учнів ключові та предметні компетентності, реалізовувати наскрізні змістові лінії засобами навчального предмета та інтегрованого навчання, розвивати критичне мислення.

ФК8. Здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі, залучення батьків до освітнього процесу на засадах партнерства.

ФК9. Здатність аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати, здійснювати самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.

Компетентності предметної спеціальності (ПК) 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво).

ПК1. Здатність глибоко розуміти класичні та новітні мистецтвознавчі поняття і на їх основі розробляти концептуальні засади образотворення.

ПК2. Здатність застосовувати знання термінології традиційних та цифрових видів образотворчого мистецтва в освітній, науковій і художньо-творчій діяльності.

ПК3. Здатність до оволодіння методологією образотворчої діяльності й засвоєння основ художньої майстерності.

ПК5. Здатність добирати ефективні для художньо-творчого розвитку учнів форми, методи, засоби і технології студіювання образотворчого мистецтва.

ПК7. Здатність застосовувати сучасні дослідницькі методи в образотворчій та художньо-педагогічній діяльності.

ПК8. Здатність до глибокого засвоєння аксіології образотворчого мистецтва й аналізу його національних рис у контексті традиціоналізму і новаторства.

ПК10. Здатність до організації, проведення й оцінки результативності навчально-творчих практик, виховних заходів та виставок творів образотворчого мистецтва.

Програмні результати навчання (РН), спільні для всіх предметних спеціальностей.

РН7. Застосовувати систематизовані наукові знання в професійній діяльності відповідно до предметної спеціальності, оперувати базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності.

РН9. Застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні та цифрові технології у професійній діяльності.

Програмні результати навчання для предметної спеціальності (ПРН) 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво).

ПРН2. Володіти поняттєво-термінологічним тезаурусом образотворчого мистецтва, психологією художньої творчості та художньою педагогікою.

ПРН4. Уміти аналізувати особливості образного ладу, композиційної побудови та специфіку виражальних і техніко-виконавських засобів творів образотворчого мистецтва.

ПРН5. Володіти технологією роботи з традиційними і сучасними матеріалами образотворчого мистецтва та основами художньої майстерності.

ПРН12. Володіти педагогічним малюнком та демонстраційним обладнанням, дидактичним матеріалом унаочнення уроків образотворчого мистецтва.

ПРН13. Уміти прищеплювати учням художні цінності традиційних і сучасних напрямів національного образотворчого мистецтва.

5. Організація навчання

Обсяг освітнього компонента

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	2
Практична робота	36
Самостійна робота	38

Ознаки освітнього компонента			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
1	014 «Середня освіта»	1	нормативний

Тематика освітнього компонента

Тема	кількість год.		
	лекції	практичні заняття	сам. роб.
Тема 1. Основи академічного живопису. Історичні аспекти розвитку. . Види живопису: художні та технічні особливості.	2		
Тема 2. Гризаль окремих гіпсових геометричних фігур: куля, куб, конус, піраміда, циліндр, призма; (освітлення штучне, тло нейтральне).		8	4
Тема 3. Живопис натюрморту (предмети побуту, драперії тощо) з використанням обмеженої палітри (три тони, освітлення штучне, тло нейтральне).		8	8
Тема 4. Живопис натюрморту (предмети побуту, драперії тощо) на виявлення фактури та текстури кольорових поверхонь.		10	10
Тема 5. Стилізований натюрморт.		10	10

5. Організація навчання

Обсяг освітнього компонента

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	2
Практична робота	36
Самостійна робота	38

Ознаки освітнього компонента			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
2	014 «Середня освіта»	1	нормативний

Тематика освітнього компонента

Тема	кількість год.		
	лекції	практичні	сам.

		заняття	роб.
Тема 1. Художні особливості технік живопису. Інструменти та матеріали для роботи над живописним зображенням.	2		
Тема 3. Натюрморт в інтер'єрі (три – п'ять предметів традиційного побуту, що розміщені в інтер'єрі аудиторії).		12	12
Тема 4. Натюрморт з гіпсовим пластом та контрастними драперіями.		12	12
Тема 4. Стилзація тематичного натюрморту.		12	14

6. Система оцінювання освітнього компонента

Загальна система оцінювання освітнього компонента	Вид контролю – залік, екзамен. Максимальна кількість балів – 100. Практичні заняття – 60 балів, Контрольна робота – 10 балів; Самостійна робота / індивідуальне/творче завдання – 20 балів; Огляд – 10 балів.
Вимоги до письмових робіт	Самостійна робота – 20.
Практичні заняття	Максимальна оцінка – 100 балів.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік, екзамен; Форма здачі – практичне виконання завдань.

7. Політика освітнього компонента

1. Викладання курсу та взаємодія із здобувачем вищої освіти ґрунтуються на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням

<https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

2. Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.).

3. Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» введеного в дію наказом ректора № 447 від 24 липня 2015 р.; із внесеними змінами наказом ректора № 417 від 03 липня 2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf та «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf>.

4. Неформальна освіта зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

Основна література:

1. Горбатенко Л.П. Асоціативно-образний живопис як самобутній напрям нефігуративного образного мистецтва // АРТ-платФОРМА. 2021. Вип. 1(3). С. 361 – 370. URL: <https://art-platforma.kmaecm.edu.ua/index.php/art1/article/view/64/55>
2. Гунька А. М. Український портретний живопис I пол. XVII ст.: тенденції формування феномену // WSPÓŁCZESNE TENDENCJE W NAUCE I EDUKACJI. 2016. р. 27-29.
3. Гуляєва, О. В. Тенденції реалізму в живописі мистців півдня України у 60-80-х роках ХХ століття // Український мистецтвознавчий дискурс. 2022. №1. С. 6–16. URL: <https://doi.org/10.32782/uad.2021.1.1>
4. Піддубна О. М. Живопис у розвитку творчих здібностей майбутніх вчителів образотворчого мистецтва. URL: <https://eprints.zu.edu.ua/28855/1/Піддубна%20Оксана%20Михайлівна%20стаття%20БАР%20-%202019%20виправлено.pdf>
5. Методичні вказівки до проведення практичних занять і самостійної роботи з дисципліни «РИСУНОК, ЖИВОПИС, СКУЛЬПТУРА» ЗАГАЛЬНИЙ КУРС ЖИВОПИСУ (для студентів 1-3 курсів денної форми навчання напряму 6.060102 «Архітектура») / Харк. нац. акад. міськ. госпва; уклад.: В. П. Манохін, П. В. Мирончик. Харків: ХНАМГ, 2012. 58 с.
6. Скляренко Г. Закарпатська школа живопису в контексті українського мистецтва другої половини ХХ століття // мистецтвознавство України. 2017. Випуск 17. С. 220 – 229.
7. Туманов І. М. Рисунок, живопис, скульптура: Навчальний посібник. Львів: Аверс, 2010. 496 с.
8. Федорук В. Живопис у навчально-творчому процесі: аспект побудови освітлення кольоро форми. ВІСНИК Львівської національної академії мистецтв. Вип. 22. С. 131 – 149. URL: https://lnam.edu.ua/files/Academy/nauka/visnyk/pdf_visnyk/22/12.pdf

Додаткова література:

1. Блудов, А. Особливості формування процесу викладання цифрового живопису // Збірник наукових праць «Українська академія мистецтва». 2023. №33. С. 106-114. URL: <https://doi.org/10.32782/2411-3034-2023-33-13>
2. Горбатенко Л.П. Принципи побудови асоціативно-образних колірних композицій. АРТ-платформа. 2020. Вип.1. С. 238-248.
3. Рязанов. А. С. (Живопис та меми: точки перетину культур. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Соціальні комунікації». 2019. №15. URL: <https://periodicals.karazin.ua/sc/article/view/15116>
4. Школьна, О., Теслюк, С. Інтерактивні можливості дистанційної освіти з живопису та рисунку в Україні // Молодий вчений. 2021. №10 (98). С. 42-44. URL: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-10-98-11>

Викладач: Дяків Марія Володимирівна,

доцент кафедри методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та дизайну